

Marijana Briški

MOGUĆNOSTI SURADNJE S KNJIŽNICOM

Namjera je ovog rada potaknuti učitelje i profesore tjelesne i zdravstvene kulture pronaći informacije koje će im pomoći da obogate i unaprijede nastavu tjelesne i zdravstvene kulture i da pritom nauče kako iskoristiti potencijal knjižnice kao informacijskog središta škole. S obzirom na to da se sve više potiče primjena informacijskih tehnologija u nastavnim i izvannastavnim aktivnostima, u radu ću predstaviti mogućnost suradnje s knjižnicom.

Iako se pretpostavlja da u svakodnevnoj praksi knjižničari rijetko surađuju s nastavnicima tjelesne i zdravstvene kulture, to ne mora nužno biti tako. Naime, prema nastavnom planu i programu za osnovnu školu, knjižnica je potpora svim nastavnim i izvannastavnim aktivnostima škole. Školski knjižničar surađuje s ostalim učiteljima kako bi se međupredmetno povezali slični ili zajednički nastavni sadržaji iz informacijske i čitalačke pismenosti i sudjeluje u formiranju multimedijalnog središta škole. Uloga knjižničara može biti značajna u ostvarivanju međupredmetne teme *Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije* predviđene Nacionalnim okvirnim kurikulumom, koji predviđa da se tehnologijom služe svi učenici u svim predmetima, a kako bi ih se potaknulo na samostalno učenje, suradnju i pozitivan odnos prema učenju. Nadalje, prepoznata je vrijednost tehnologija u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture. Američka nacionalna udruga za sport i fizičku edukaciju (*National association for sport and physical education*) promovira upotrebu tehnologije u praćenju fizičke aktivnosti, ali i kao jedan od kreativnih načina poticanja bavljenja sportom, što se posebno odnosi na igrice koje zahtijevaju aktivnog igrača. Smjernice za primjerenu upotrebu tehnologija u fizičkoj edukaciji ove Udruge naglašavaju važnost nastavnikove uloge; nastavnik treba uputiti učenika u odabir i kritičko promišljanje dostupnog sadržaja, a mnoštvo informacija i materijala s interneta treba služiti kao nadopuna nastavnikove edukacije (NASPE, 2009) Robinson predlaže kako najbolje iskoristiti uređaje koje koristimo u svakidašnjem životu. Danas nijedan mobitel nije samo mobitel, već ima cijeli niz aplikacija koje se mogu koristiti u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture; učenici mogu postati aktivni moderatori vježbi koristeći alarme i štoperice. Mobiteli često imaju programe za snimanje pa čak i obradu snimljenog materijala pa učenici kasnije mogu pregledavati snimljeno u knjižnici na televizoru ili na projekcijskom platnu, analizirajući svoju i izvedbe vježbi svojih kolega. Materijal se može postaviti na neke od kanala za

pregledavanje videa poput YouTube.com ili Vimeo.com i taj način učenici mogu vidjeti komentare (Robinson, 2011). Ove se aktivnosti mogu provoditi u knjižnici s obzirom da je Standardom za školske knjižnice iz 2000. godine predviđeno da osim tiskane građe, knjižničnu građu čini audiovizualna građa, elektroničke publikacije ili elektronička građa i didaktičke igre, a da broj jedinica AV i elektroničke građe utvrđuje svaka škola prema svojim potrebama i raspoloživim sredstvima, ali ne može biti manji od 0,5 jedinice po učeniku i učitelju odnosno nastavniku i stručnom suradniku. Također, za čitaonicu za skupni i pojedinačni rad cijeloga razrednog odjela i upotrebu multimedijske građe, predviđen je prostor od 2m² po čitateljskom mjestu, što bi u prosjeku bilo oko 60m². U osnovnu opremu knjižnice uključena su i računala, videokamere i projektori. Naravno, knjižnica ovdje ne mora imati samo pasivnu ulogu u smislu osiguranja prostora i opreme već se knjižničar može imati aktivnu ulogu u povezivanju nastavnika kako bi se ostvarila cjelovita i uspješna projektna nastava. Ovaj oblik aktivnog učenja vrlo je poželjan jer potiče učenike na samostalan rad, razvija socijalne vještine, potiče na samoinicijativnost i kritičko promišljanje, razvoj i osobne odgovornosti i timskom radu (Cindrić, 2006). Pristup je interdisciplinaran, i u stranoj literaturi mogu se pronaći brojni primjeri povezivanja raznih predmeta. Cone tako navodi primjer učenja meksičkog narodnog plesa koji se podučava na satu tjelesne i zdravstvene kulture, a suradnja se može ostvariti s društvenim predmetima kroz istraživanje i učenje o narodnim običajima, geografiji, prehrani, jeziku i vizualnim umjetnostima (Cone, 2009.) Iako česta u današnjem sustavu obrazovanja, ipak je rijetkost u predmetu tjelesne i zdravstvene kulture. Wertheimer i Zoretić daju primjer projektne nastave povezujući dva naizgled nespojiva predmeta: tjelesnu i zdravstvenu kulturu i likovnu kulturu: razni rekviziti izradit će se od predmeta kućanske upotrebe na satu likovne kulture i praktično se primijeniti na satu tjelesne i zdravstvene kulture kroz elementarne i štafetne igre (Wertheimer, 2011). Naravno, ako to dozvoljavaju resursi i vrijeme, projektnom nastavom moguće je obuhvatiti i veći broj predmeta. Tako primjerice klub ili neka slavna sportska ličnost može biti okosnica projektne teme, a mogu se obuhvatiti i ovi predmeti:

- hrvatski i engleski jezik: izrada članka za sportske novine iz projektne teme
- povijest: razvitak kluba povezati s povijesnim kontekstom i stanjem zemlje iz koje klub dolazi.
- zemljopis: geografske karakteristike zemlje porijekla kluba/osobe
- likovna kultura: izrada karikatura članova kluba/osobe
- glazbena kultura: osmišljavanje nove himne kluba
- tjelesna i zdravstvena kultura: analiza stila igre, izvođenja vježbi.

Osim u školskim novinama, rezultati projekta mogu se pokazati kroz *Power Point* prezentacije, karikaturama se može, barem za vrijeme trajanja projekta, ukrasiti dvorana za vježbanje ili postaviti izložba, također u prostoru knjižnice. Knjižničar ovdje može djelovati kao spona predmetnog povezivanja, može pomoći u pretraživanju informacija, izradi ppt prezentacije, upućivanju u rad s informacijskom opremom i sl.

Za stručno i znanstveno usavršavanje, nastavnicima je na raspolaganju knjižnica s pristupom internetu, gdje je moguće pretraživati razne baze, kao i stručno znanje knjižničara. Zahvaljujući internetu, danas se lako povezati s drugim nastavnicima i razmjenom ideja obogatiti nastavu, a knjižničar može pomoću u pretraživanju i selekciji mnoštva informacija.

LITERATURA

1. Cindrić, M. (2006). Projektna nastava i njezine primjene u nastavi fizike u osnovnoj školi. *Magistra Iadertina*, 1(1), 33-47
2. Purcell Cone, T., Werner, P. H. & Cone, Stephen L. (2009). *Models for interdisciplinary teaching in physical education*. Champaign: Human Kinetics
3. *Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obavezno i srednjoškolsko obrazovanje* (2011). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH
4. *Nastavni plan i program za osnovnu školu* (2006). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
5. National Association for sport and physical education: an association for American alliance for health, physical education, recreation and dance (2009). Position Statement: Appropriate Use of Instructional Technology in Physical Education. Preuzeto s <http://www.shapeamerica.org/advocacy/positionstatements/pe/loader.cfm?csModule=security/getfile&pageid=4679> (01.03.2015.)
6. Robinson, J. (2011). *100 + Ways To Use Technology In Physical Education*. Preuzeto s http://edt315.weebly.com/uploads/4/5/3/2/4532212/100_ways_to_use_technology_in_pe.pdf: (01.03.2015).
7. Standard za školske knjižnice. NN 34/2000.
8. Wertheimer, V. & Zoretić, Dajana. (2011). Međupredmetna projektna nastava u svrhu stjecanja osnovnih znanja i radnih navika. U I.Prskalo, D. Novak (ur.), *Tjelesna i zdravstvena kultura u 21. stoljeću – kompetencije učenika, Poreč, 2011, „6. kongres FIEP - Europa“* (str. 520-522). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez